

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea din București
1.2. Facultatea	Facultatea de Geografie
1.3. Departamentul	Geografie umană și economică
1.4. Domeniul de studii	Geografie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii	Dezvoltare teritorială inteligentă

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Regiuni inovatoare și teritorii funcționale (RI-TF)					
2.2. Titularul activităților de curs		Conf. dr. arh. Gabriel PASCARIU					
2.3. Titularul activităților de seminar		Conf. dr. arh. Gabriel PASCARIU					
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7.Regimul disciplinei	OB

3. Timpul total estimat

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	3.2. Din care: Curs	1	3.3. Seminar	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	3.5. Din care: Curs	14	3.6. Seminar	14
Distribuția fondului de timp					Ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					28
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					28
Pregătire seminare/ laborator, teme, referate, portofolii și eseuri					36
Tutorat					-
Alte activități					5
3.7. Total ore de studiu individual					97
3.8. Total ore pe semestru					125
3.9. Număr de credite					5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Bazele dezvoltării teritoriale inteligente
4.2. de competențe	Sisteme și modele europene de planificare spațială (SME-PS)

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Videoproiector, laptop, difuzoare, tablă, cretă, flip-chart, markere / platforma educațională (Teams, Zoom, Moodle)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Videoproiector, laptop, difuzoare, tablă, cretă, flip-chart, markere / platforma educațională (Teams, Zoom, Moodle)

6. Rezultatele învățării

Cunoștințe	<p>R1 Studentul/absolventul cunoaște și înțelege conceptele, teoriile, principiile și metodele de analiză legate de problematica dezvoltării teritoriale inteligente, într-o perspectivă interdisciplinară</p> <p>R2 Studentul/absolventul cunoaște și explică semnificațiile și modalitatea de întocmire a documentațiilor de amenajarea teritoriului și urbanism și a unor studii, planuri și programe de dezvoltare</p> <p>R4 Studentul/absolventul cunoaște importanța smart cities și smart villages și explică principalele componente și caracteristici</p>
-------------------	--

	<p>R5 Studentul/absolventul cunoaște și explică practicile și modelele recente în planificarea teritorială strategică, componentă fundamentală a managementului teritorial</p> <p>R7 Studentul/absolventul explică și analizează modul de gestionare a resurselor naturale și antropice la nivel micro- sau macro-teritorial, într-un mod eficient, echitabil și responsabil, răspunzând unor provocări actuale precum cele demografice, poluarea, schimbările climatice și inegalitățile sociale</p>
Aptitudini	<p>R1 Studentul/absolventul utilizează metode, tehnici și instrumente inovative de analiză – diagnoză, planificare și proiectare teritorială</p> <p>R2 Studentul/absolventul utilizează, sintetizează și coroborează date și informații, într-un mod integrat, din mai multe surse oficiale</p> <p>R4 Studentul/absolventul analizează date specifice și utilizează tehnologii inteligente pentru crearea unui model sustenabil de dezvoltare urbană/rurală</p> <p>R5 Studentul utilizează instrumente de management strategic și evaluare (precum SWOT, SMART), de consultare a actorilor locali și identifică corect etapele de realizare și indicatorii de monitorizare</p> <p>R7 Studentul/absolventul utilizează instrumente moderne de management teritorial și tehnologii inovatoare care susțin o dezvoltare inteligentă și participativă</p>
Responsabilitate și autonomie	<p>R1 Studentul/absolventul elaborează analize teritoriale, atât prin prisma componentelor sectoriale cât și într-un mod integrat, cu propunerea de soluții/măsuri sustenabile, contribuind astfel la o dezvoltare inteligentă a teritoriului</p> <p>R2 Studentul/absolventul întocmește secțiuni din documentațiile de amenajarea teritoriului și urbanism, proiecte, studii, planuri și programe de dezvoltare, la nivel multi-scalar</p> <p>R4 Studentul/absolventul propune soluții bazate pe valorificarea optimă a resurselor locale, inovare, TIC și care să conducă la îmbunătățirea calității vieții locuitorilor</p> <p>R5 Studentul/absolventul participă la procesul de elaborare a strategiilor, cu formularea obiectivelor, măsurilor, politicilor, proiectelor, dar și la implementarea și monitorizarea acestora</p> <p>R7 Studentul/absolventul participă la elaborarea planurilor de măsuri în domeniile cheie ale managementului resurselor prin soluții de gestionare sustenabilă a capitalului natural și antropoc</p>

7. Conținuturi

7.1. Curs	Metode de predare	Observații
Elemente introductive, tipuri de regiuni, definiții, rolul regiunilor. Expunerea noțiunilor, conceptelor de bază și descrierea limbajului specific al domeniului dezvoltării regionale.	Expunere, descriere, explicație didactică, conversație	1 oră
Uniunea Europeană și politica de dezvoltare regională: istoric, evoluție, tratate, sistemul NUTS. Prezentarea și descrierea în scopul cunoașterii și înțelegerii a modului în care au apărut și au fost formulate obiectivele, principiile și direcțiile de acțiune la nivel european în dezvoltare regională.	Expunere, descriere, explicație didactică, problematizare	1 oră
Instrumente și instituții ale dezvoltării regionale: Fondurile Structurale, principii și reglementări ale CE. Prezentarea și descrierea în scopul cunoașterii și înțelegerii a cadrului legal și instituțional, a instrumentelor de planificare regională.	Expunere, descriere, explicație didactică, conversație	1 oră
Regiunile inovatoare. Conceptul de inovare. Cercetarea și rețelele de cercetare. Capitalul de cunoaștere – modalități de evaluare, indicatori.	Expunere, descriere, problematizare	2 ore
Sisteme interconectate. Conceptele de Triple Helix, Quadruple Helix și Quintuple Helix și cooperarea între sectoarele public, privat, comunicate, universități.	Expunere, descriere, explicație didactică, conversație	1 oră
Teritoriul ca unitate funcțională în analizele și strategiile regionale. Dimensiunea teritorială a politici de coeziune și a programelor operaționale. Capitalul teritorial ca resursă pentru inovare.	Expunere, descriere, problematizare	1 oră
Coeziunea teritorială și regiunile inovatoare. Dimensiunile economice, sociale, spațiale ale conceptului de regiune inovatoare (de la economiile de scară la districtele industriale)	Expunere, descriere, problematizare	1 oră

Documente doctrinare ale UE privind teritoriul și coeziunea teritorială. Carta de la Torremolinos, ESDP – Perspectiva europeană de dezvoltare spațială, Agendele Teritoriale, Carta Verde a Coeziunii Teritoriale etc.	Expunere, descriere, explicație didactică, conversație	1 oră
Indicatori în dezvoltarea regională și măsurarea disparităților. Descrierea și explicarea noțiunii de disparitate. Introducerea și explicarea rapoartelor de coeziune și a principalilor indicatori utilizați în politica de coeziune	Expunere, descriere, explicație didactică, conversație	2 ore
Dezvoltarea regională în România și procesul de integrare în structurile UE. Istoric, evoluții recente; etapa post-aderare și explicarea decupajului regional.	Expunere, descriere, problematizare	2 ore

Bibliografie:

- Benedek, J., 2004, Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională, ed. Presa Univ. Clujeană.
- Cooke, P. 2001 Regional innovation systems, clusters, and the knowledge economy. Industrial and Corporate Change, 10 (4): 945-974.
- Etzkowitz, H. and M. Klofsten. 2005. The Innovating Region: Towards a theory of knowledge based regional development. Research Management 35 (3): 243-255.
- Gravier, J. F. 1964, L'aménagement du territoire et l'avenir des regions françaises, ed. Flammarion, Paris.
- Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialisations (RIS 3), Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2012.
- Ianoș, I. 2000, Sisteme teritoriale, ed. Tehnică, București.
- Leydesdorff, L. and H. Etzkowitz. 1998. Triple Helix of Innovation: Introduction, Science and Public Policy 25 (6): 358-364.
- Leydesdorff, L. and M. Meyer. 2006. Triple Helix indicators of knowledge-based innovation systems - Introduction to the special issue. Research Policy 35 (10): 1441-449.
- Pascariu, G. 2011, Structura și dinamica sistemelor de așezări umane și procesul de planificare teritorială, ed. Universitară "Ion Mincu", București.
- Comisia Europeană, 2021, Agenda Teritorială 2030 - Un viitor pentru toate teritoriile, reuniunea informală a miniștrilor responsabili de amenajarea teritoriului, dezvoltare teritorială și / sau coeziune teritorială Leipzig, 1 decembrie 2020 (<https://territorialagenda.eu/ro/>).
- Comisia Europeană, 2008, Carta verde privind coeziunea teritorială, Transformarea diversității teritoriale într-un avantaj.
- European Commission 1994, Europa 2000+, Cooperation for European Territorial Development, Bruxelles.
- European Commission 1999, European Spatial Development Perspective: Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the EU, Potsdam. (ESDP).
- OECD Territorial Outlook 2001, OECD, Paris.
- Programul Operațional Regional 2007-2013. (POR).
- Programul Operațional Regional 2014-2020. (POR).
- Programe Regionale 2021-2027 (paginile web ale Agențiilor de dezvoltare regională).
- Urbanismul. Serie nouă. Regionalizare, An V, nr.11/2012, Registrul Urbaniștilor din România.

7.2 Seminar / lucrări practice	Metode de predare	Observații
Analize și scheme de context	Exerciții interactive	1 oră
Schematizarea și abstractizarea	Exerciții interactive	1 oră
Identificarea, analiza și interpretarea datelor spațiale (1)	Exerciții interactive	1 oră
Identificarea și delimitarea teritoriilor funcționale	Exerciții interactive	1 oră
Studii de caz / exemple de teritorii funcționale (prezentare metode și exerciții)	Exerciții interactive	2 ore
Analiza comparativă a unor teritorii potențial funcționale	Exerciții interactive	2 ore
Indicatori de evaluare a nivelului de dezvoltare / coeziune / inovare	Exerciții interactive	1 oră
Indicatori de măsurare a competitivității; analize comparative	Exerciții interactive	1 oră
Validare funcționalității unui teritoriu selectat	Exerciții interactive	2 ore
Analize de text	Explicații didactice, conversații, problematizare	2 ore

Bibliografie:

- ADR Vest, Regiunea Vest România – Strategia Regională de Specializare Inteligentă 2021-2027 chrome-extension://efaidnbmninnbpcapjcgclcfndmkaj/<https://adrvest.ro/wp-content/uploads/2023/10/Strategia-Regionala-de-Specializare-Inteligenta-a-Regiunii-Vest-2021-2027-RIS3.pdf>.
- ADR Centru, Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii Centru 2021-2027 - versiunea consolidată <http://www.adrcentru.ro/dezvoltare-regionala-cat/specializare-inteligenta/>.
- Strategia de Specializare Inteligentă a Regiunii de Dezvoltare Nord-Vest RIS3 N-V 2021-2027 (<https://www.nord-vest.ro/specializare-inteligenta/>)
- CE 1999, European Spatial Development Perspective. Towards Balanced and Sustainable Development of the Territory of the

European Union CE 2014, Investiții pentru locuri de muncă și creștere Promovarea dezvoltării și a bunei guvernante în regiunile și orașele UE; al VI-lea Raport de coeziune economică, socială și teritorială, Bruxelles.

- CE 2022, Coeziunea în Europa, în perspectiva anului 2050, al VIII-lea Raport de coeziune economică, socială și teritorială, Bruxelles (https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/reports/2022/eighth-report-on-economic-social-and-territorial-cohesion_ro)
- Comisia Europeană, 3.3.2010 COM(2010) 2020 final Comunicare a Comisiei Europa 2020 O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, ecologică și favorabilă incluziunii Bruxelles. (CE2020)
- Strategia de Dezvoltare Teritorială a României România policentrică 2035 Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni. (SDTR), 2014 (www.sdtr.ro)
- Legislație specifică domeniului (Legea 315 /2004 privind dezvoltarea regională în România, Legea 350 /2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul, legile de aprobare a PATN etc.)
- OUG nr. 122/2020 privind unele măsuri pentru asigurarea eficientizării procesului decizional al fondurilor externe nerambursabile destinate dezvoltării regionale în România

Webografie (selectiv):

- <http://www.triplehelixconference.org/>
- <http://www.triplehelixconference.org/th/8/>
- <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-innovation-20>
- http://ec.europa.eu/news/pdf/2014_regional_union_scoreboard_en.pdf
- https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/innovation/regional_en; <https://interactivetool.eu/RIS/index.html>
- <https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>
- <http://statistici.insse.ro:8077/tempo-online/>

8. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Corelare cu creșterea interesului administrațiilor și comunităților pentru planificare spațială și dezvoltare regională în contextul politicii de coeziune a UE, a utilizării fondurilor comunitare și a necesității unei planificări strategice și participative bazate pe evaluarea obiectivă a caracteristicilor, fenomenelor și proceselor teritoriale și valorificarea eficientă a resurselor endogene de capital teritorial.

9. Evaluare

Tip de activitate	9.1. Criterii de evaluare	9.2. Metode de evaluare	9.3. Pondere din nota finală
9.4. Curs	nivelul de documentare logica și coerența exprimării utilizarea corectă a surselor structurarea lucrării	Examen scris (test)	50%
9.5. Seminar / lucrări practice	participativitate capacitatea de observare capacitatea de interpretare și explicare calitatea prezentării	Studiu / studii de caz, analize comparative / exerciții	50%
Standard minimum de performanță	Standard minim de performanță: întocmirea unor lucrări relevante sub aspectul metodei de analiză, a descrierii și explicării unor caracteristici și procese și al interpretării potențialului de dezvoltare al unui teritoriu, care să demonstreze însușirea corectă a unor cunoștințe și noțiuni specifice domeniului.		

Data Completării

30.09.2025

Semnătura titularului de curs
Conf. dr. arh. Gabriel PASCARIU

Semnătura titularului de seminar
Conf. dr. arh. Gabriel PASCARIU

Data avizării în
departament

Semnătura Directorului de Departament
Prof. Dr. Liliana DUMITRACHE